

Läget i Nordöstra Syrien:

Konsekvenser av president Donald Trumps tillbakadragande av väpnade styrkor

Inledning

Vid en tidpunkt då republikaner och demokrater är skarpt uppdelade över de riksrättsanklagelser som president Donald Trump står inför, förenas istället kongressen i ett helt annat ärende - fördömandet av presidentens Syrien-politik. De senaste veckorna har präglats av snabba kast och ett händelseförlopp som under vilken annan amerikansk regering garanterat resulterat i mer dramatiska följder, men med en sittande administration som vid flera tillfällen tycks stå handfallna inför president Trumps dagliga utspel och påhopp på Twitter verkar det här enbart vara ännu en dag i "Trumpville" där ogenomtänkta beslut numera är vardagsmat i DC.

Bakgrund & Sammanfattning

Den 6 oktober meddelade president Donald Trump att han drar tillbaka amerikanska trupper från nordöstra Syrien. Turkiet som väntat på ett tillfälle att ta över regionen med syftet att skapa en buffertzona, trycka tillbaka kurdiska styrkor från gränsen och skapa ett skyddsområde dit syriska flyktingar från Turkiet kan återvända, lät sig inte väntas utan såg Trumps beslut som grönt ljus att göra slag i sak, detta trots att USA varken sagt att de stöttar eller avser delta i Turkiets offensiv. Turkiet som backas upp av den syriska väpnade oppositionen stötte omedelbart på motstånd av de kurdiska styrkorna (SDF) som försöker hindra Turkiet att ta sig in över gränsen. Den 13 oktober kom beskedet att den syriska armén ansluter sig till SDF. President Trumps plötsliga beslut om ett tillbakadragande från regionen har enligt FN tvingat ca 300 000 personer på flykt från sina hem i nordöstra Syrien och flera civila har fått sätta livet till.

Snabba Kast & Ogenomtänkta Beslut:

Det här har hänt

Den 6 oktober 2019 hölls ett telefonsamtal mellan USAs president Donald Trump och Turkiets president Recep Tayyip Erdogan, ett samtal som resulterade i tillbakadragandet av amerikanska trupper från nordöstra Syrien. Erdogan tolkade Trumps besked som grönt ljus att skicka in sina egna militära styrkor i regionen. Syftet med Turkiets operation är att få bort de kurdiska styrkorna, Syrian Democratic Forces (SDF), kända för sina ansträngningar att bekämpa IS tillsammans med den USA-ledda koalitionen.

Beslutet har väckt starka känslor, inte minst i Washington DC och många riktar nu hård kritik mot den sittande administrationen med Trump i spetsen. Katastrofalt, hastigt och inkompetent sammanfattar några av de reaktioner som inte lät sig vänta när utfallet av telefonsamtalet mellan president Trump och Erdogan offentliggjordes. Trump var snabbt ute på Twitter och försvarade beslutet med resonemanget att nu när ISIS är "besegrat" finns det ingen anledning för USA att ha en fortsatt lika stor militär närvaro i Syrien. Har man följt amerikansk politik de senaste åren och framförallt under president Trumps valkampanj är det heller ingen nyhet att den numera sittande presidenten varit tydlig med sina planer om att

minska den amerikanska militära närvaron i Mellanöstern, inte minst i Syrien. Enligt Trump borde USA ha lämnat Syrien för flera år sedan.

Problemet är inte att man inte har haft koll på vad Trump länge velat ska ske, (nämna en amerikansk president som inte har uttryckt en vilja/lovat att lämna Mellanöstern). Den huvudsakliga kritiken är snarare baserad på det faktum att USA:

1. *Har tagit ett beslut som mer eller mindre verkar ha kommit från klar himmel och där avsaknaden av någon som helst förankring lyser med sin frånvaro.*
2. *Man lämnar en nära allierad i sticket.*

Kritiken är tvådelad, men hänger samtidigt ihop på så sätt att Trumps tillsynes ogenomtänkta beslut snabbt utlöste en kedjereaktion vars förödande konsekvenser snabbt uppenbarade sig.

De kurdledda styrkorna, SDF, som stått sida vid sida med USA i kampen mot IS och som fortfarande finns kvar i nordöstra Syrien löper i och med Trumps besked risk för att bli bortkörda av Turkiets militär som inlett sin offensiv. Medan kurderna har varit Washingtons starkaste och mest effektiva allierade i kriget mot IS, betraktar Turkiet istället de kurdledda syriska trupperna som en terrorgrupp, anslutna till terrorstämplade PKK vilka har kämpat mot den turkiska staten i mer än tre decennier. Turkiets president Erdogan likställer den fram tills nyligen USA-stödda syriska SDF-milisen med PKK.

Eskaleringen

Händelseförloppet som följde Trumps beslut den 6 oktober var smärtsamt för omvärlden att bevittna. Enligt källor dröjde det inte länge innan sammandrabbningar skedde mellan SDF och Turkiets militär vilket föranleddes av att Turkiet den 9 oktober inledde sin offensiv i nordöstra Syrien. Manövern ska enligt Erdogan förhindra skapandet av en terrorkorridor längs Turkiets södra gräns och är enligt Turkiet tänkt att vara fredsskapande. Strax innan Turkiets inledde sin manöver skrev Vita Huset att USAs väpnade styrkor inte kommer stödja eller på något sätt blanda sig i offensiven. SDF reagerade med ilska och avsky mot Trumps tillkännagivande om tillbakadragandet och liksom flera andra expertuttalanden menar kurderna att Turkiets offensiv äventyrar den regionala säkerheten och riskerar livet för människor som bor i regionen.

Den 10 oktober gick USAs utrikesminister Mike Pompeo och President Donald Trump ut i media och försvarade sig mot den kritikerstorm som på bara några dagar exploderat som en följd av de sammandrabbningar som skett i nordöstra Syrien mellan SDF och Turkiets väpnade styrkor. I sitt uttalande tryckte Pompeo på att Turkiet har ett legitimt säkerhetshot riktat mot sig och att beslutet från Trump grundar sig i att inte utsätta den amerikanska militären för fara. Trump själv anser att USA inte kan göra något i konflikten mellan turkar och kurder, en konflikt som pågått i hundra år. I samma veva hotade Turkiets president Erdogan med att släppa lös en flyktingström om EU kritiserar Turkiet för den nu påbörjade offensiven i Syrien. Fortsatt vägrar Erdogan vapenvila och säger att Turkiet inte är intresserade av att förhandla med den kurdiska milisen.

Den 11 oktober rapporterade FN att omkring 100 000 människor tvingats fly den turkiska militäroffensiven i Syrien. Pentagon uppmanar Turkiet att avbryta sin manöver vilket leder till att tongångarna snabbt höjs mellan USA och Turkiet. USAs försvarsminister Mark Esper ger Turkiet en skarp varning och uppmanar Turkiet att avbryta insatserna i Syrien innan situationen eskalerar ytterligare.

Den 13 oktober meddelade den syriska armén att man ansluter sig till kurdiska SDF. Samtidigt rapporteras det om IS-fångar som lyckats fly från kurdkontrollerade fångelser då kurderna skiftat fokus och tvingats lägga sin koncentration på den turkiska offensiven. Sammanlagt uppges flera hundra IS-fångar och familjemedlemmar till dessa ha rymt.

Den 14 oktober undertecknar president Trump en tidigare aviserad presidentorder om att införa sanktioner mot Turkiet. Sanktionerna innebär bland annat kraftigt höjd ståttullar och avbrutna handelsförhandlingar till ett värde av SEK 1000 miljarder. Hjälporganisationer pressas hårt av stridigheterna i regionen och tvingas ta beslut om att dra tillbaka personal.

Den 16 oktober går demokrater och republikaner samman i USAs kongress och fördömer president Donald Trumps beslut om att dra tillbaka väpnade styrkor från Syrien och i fördömandet anklagas han för att ha övergett kurderna. "Kurderna är inga änglar", kontrar Trump och försöker samtidigt tona ned hotet som den turkiska offensiven i Syrien inneburit för USAs tidigare allierade. Samtidigt uppger Turkiets Erdogan att han inte är orolig över USAs sanktioner mot landet och han vägrar att utlysa vapenvila i nordöstra Syrien.

I samband med att USAs vicepresident Mike Pence möter Erdogan i Ankara, i Turkiet den 17 oktober meddelar Pence att Turkiet gått med på ett fem dagar långt eldupphör, villkor som även SDF accepterar. Trots den inrättade vapenvilan fortsätter antalet människor som tvingats att fly att stiga och uppges nu vara uppe i 300 000 personer sedan Turkiet inledde sin offensiv. Beskjutningen längs den syriska gränsen mot Turkiet fortsätter dessutom trots det överenskomna eldupphöret och den 18 oktober uppges 14 civila ha dödats i turkiska luftangrepp och granateld från turkiskt stödda miliser.

Samtidigt som striderna fortsätter rasa och 100 tusentals människor nu tvingats fly för sina liv kommer det fram uppgifter om att USA kommer ha en fortsatt militär närvaro i nordöstra Syrien för att se till så att oljefält i regionen inte hamnar i fel händer, dvs. att oljefälten inte återgår till att kontrolleras av IS-anhängare eller andra grupperingar som USA bedömer som fienden.

Konsekvenser

Det finns de som fasar för att Trump istället för att ha avslutat ett krig kan ha startat ett nytt och man är vidare överens om att det är oerhört naivt av Trump att påstå att IS är besegrat. Visst fick han vatten på sin kvarn i och med att USA lyckades oskadliggöra IS-ledaren Abu Bakr al-Baghdadi den 27 oktober 2019 och kalifatet må ha fallit, men ideologin dör inte med ledaren, den lever kvar.

En känsla av déjà vu hänger över DC då det som sker just nu i Syrien på många sätt kan jämföras med Irak 2011. 2011 trodde man att al-Qaeda besegrats och amerikansk militär kallades hem. Den irakiska armén hade inte resurserna eller någon långsiktig strategi för att stå emot när IS långsamt växte fram och många är nu rädda att samma sak kommer upprepas när USA abrupt lämnar nordöstra Syrien och SDF åt sitt öde i en allt mer nedåtgående spiral av kaos. Vi vet redan att ett hundratal IS-anhängare är på flykt i det kaos som uppstått i och med Turkiets offensiv och en krigszon, där död hopplöshet ständigt gör sig påmind, är dessutom en ypperlig grogrund för radikaliserings och rekrytering till extrema grupperingar.

Det här är resultatet av en ohållbar Mellanösternpolitik där Trump väljer att sätta sitt egenintresse först och inte räknar med vilka konsekvenser det kan bli av att släppa Turkiet, som alltid kommer prioritera PKK över IS, lös i regionen.

Det är mycket snack om militär närvaro i krigsdrabbade regioner och det är givetvis otroligt viktigt, men en annan komponent som ofta glöms bort och som är avgörande i bygget av fred är vikten av *långsiktighet*, att det finns en strategi, en plan och insikten att det kommer ta tid. Det kräver också hutlöst med pengar att bygga fred, en så kallad "Marshall plan attityd." Att lämna ett område som just genomlidit ett storskaligt krig utan att ha lagt en ordentlig grund för fred är att skjuta sig själv i foten något som Trump bevisligen gjort, men vägrar att inse.

"Keep America Great"

Under ett rundabordssamtal i DC fick jag höra följande:

"Glöm allt du någonsin lärt dig om USAs Mellanöstern-politik. Glöm hur det var innan Trump för ingenting är sig likt och de politiska utspel presidenten gör just nu är helt och hållet baserade på ifall han i längden själv kan komma att tjäna på det eller inte."

I slutändan kommer President Trump att göra det som krävs för att vinna valet 2020 och de politiska beslut som tas nu är alla grundade i vad som tjänar honom och hans egenvinning i det långa loppet. Han har lovat det amerikanska folket att USA ska gå före allt annat och för många väljare är det nog för att de ska lägga sin röst på honom. Ett beslut att dra tillbaka amerikanska trupper från Mellanöstern ger honom stöd inrikes. Att ha varit presidenten som lyckats oskadliggöra IS-ledaren al-Baghdadi likaså och det lär vi se mycket av i kommande valkampanjer.

Kort och gott, president Trump utnyttjar utrikespolitiken för att vinna inrikespolitiska poäng.

Ingenting är som det var innan Trump och det många fruktar är att fyra år till med honom vid rodret kommer göra det svårt att vända om och återgå till den politiska ordningen som tidigare härskat i Washington. Det som sker i Syrien i och med Trumps besked den 6 oktober är tragiskt, men vad som gör det hela ännu värre är att i Washington, där skandal efter skandal tycks skandera titt som tätt är det knappt någon som kommer ihåg vad förra veckans kris var, nordöstra Syrien inkluderat.